

70 Co 140/2017-179

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a soudců Mgr. Ivy Krejčířové a JUDr. Michala Ryšky v právní věci žalobce **David Navary**, nar. 28. 10. 1976, bytem Kosmonautů 40, 377 01 Jindřichův Hradec, proti žalovanému **guidemedia etc s.r.o.**, IČO 29282349, sídlem Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, zastoupenému Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, 618 00 Brno, o ochranu osobnosti s návrhem na náhradu nemajetkové újmy v penězích, o odvolání obou účastníků proti rozsudku Městskému soudu v Brně ze dne 15. 12. 2016, č. j. 33 C 308/2014-129,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v I., III. a V. výroku **p o t v r z u j e**.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve II. výroku **m ě n í** tak, že žaloba, dle které má být žalovaný povinen odstranit z internetových stránek www.hitlerovyprojevy.cz videozáznamy zachycující rozlišitelnou podobu žalobce, se z a m í t á .

III. Rozsudek soudu prvního stupně se v IV. výroku **m ě n í** tak, že žaloba, dle které má být žalovaný povinen zaplatit žalobci na náhradě nemajetkové újmy částku 50.000,- Kč, **s e z a m í t á**.

IV. Žalobce je povinen zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku žalovanému k rukám jeho zástupce na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 43.442,50 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu na zdržení se zachycování a zveřejňování podoby žalobce po dobu, po kterou produkce žalovaného zahrnuje literaturu spojenou s nacismem a ještě dva roky poté (I. výrok), jakož i na odstranění videozáznamů zachycujících rozlišitelnou podobu žalobce z internetových stránek na Youtube, Facebook a Google+ (III. výrok) a v části požadované náhrady nemajetkové újmy 50.000,- Kč (V. výrok). Žalovanému naopak uložil povinnost odstranit z internetových stránek www.hitlerovyprojevy.cz videozáznamy zachycující rozlišitelnou podobu žalobce (II. výrok) a zaplatit na náhradě nemajetkové újmy částku 50.000,- Kč (IV. výrok). Současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (VI. výrok).

Své rozhodnutí opřel soud prvního stupně o skutkové zjištění, že na všech předmětných internetových stránkách se nachází videozáznam s názvem „Hitlerovy projevy – soud s vydavatelem (9. 7. 2014)“ ze kterého vyplývá, že žalobce se (v rámci veřejnosti) účastnil hlavního líčení v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 8 T 21/2014, přičemž ve čtyřech případech (a to v časech 0:53, 1:19, 1:50, 4:31), je žalobce zachycen a zobrazen ve videozáznamu tak, že jeho podoba je zcela identifikovatelná a rozpoznatelná. Ohledně uplatněného zdržovacího nároku (§ 82 o. z.) dospěl soud prvního stupně k závěru, že v této části žalobě nelze vyhovět, neboť nelze vyloučit, že v budoucnu bude mít žalovaný oprávnění pořídít a použít záznam žalobce na podkladě zákonné zpravodajské licence a principu proporcionality. Ohledně odstraňovacího nároku (§ 82 o. z.) ve vztahu ke stránkám Youtube, Facebook a Google+ byla žaloba zamítnuta pro neunesení důkazního břemene žalobcem, který ani přes poučení soudu dle § 118a odst. 3 o.s.ř. neprokázal, že žalovaný je oprávněn nakládat s účty na těchto stránkách.

Vyhovění žalobě ohledně odstranění videozáznamu z internetových stránek www.hitlerovyprojevy.cz odůvodnil soud prvního stupně tím, že v řízení bylo prokázáno, že žalovaný na tyto své internetové stránky vložil videozáznam zachycující rozpoznatelného žalobce. S poukazem na zákonný důvod tohoto zásahu v podobě zpravodajské licence (§ 89 o. z.) návazně soud prvního stupně přistoupil k hodnocení otázky, zda byl obrazový záznam využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy žalobce (§ 90 o. z.) a pro tyto

účely přistoupil k provedení testu proporcionality. V rámci jeho kroku prvního (hlediska vhodnosti) akcentoval, že soudní řízení je tradičně postaveno na principu veřejnosti (čl. 96 odst. 2 Ústavy, čl. 38 odst. 2 Listiny) a soudní proces v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 8 T 21/2014 byl s ohledem na svůj předmět zcela přirozeně v centru celospolečenského zájmu, a to již z důvodu, že v něm šlo mimo jiné o meze svobody projevu a trestněprávní důsledky jejího případného překročení. Soud prvního stupně tedy shledal, že existoval veřejný zájem na pořízení a zpřístupnění záznamu z předmětného hlavního líčení, přičemž existoval i veřejný zájem na pořízení záznamu osoby žalobce z uvedeného hlavního líčení, a to tím spíše z důvodu, že žalobce měl na saku odznak přeškrtnutého hákového kříže. Veřejnost měla právo dozvědět se informace o složení veřejnosti zasedající v soudní síni a zároveň si veřejnost také mohla učinit názor, zda veřejnost byla zastoupena např. nikoli jen z podpůrců obžalovaných vydavatelů Hitlerových projevů a popř. neonacistů, nýbrž i z odpůrců takové knihy, popř. antifašistů. V rámci druhého kroku testu (kritéria potřebnosti) soud prvního stupně dovedl, že z tohoto pohledu již zásah žalovaného neobstojí, neboť informování veřejnosti o daném tématu bylo možno dosáhnout nástroji, které se nedotýkají osobnostních práv žalobce, např. zveřejněním záznamu se zastřeným obličejem žalobce. Dospěl tedy k závěru, že postup žalovaného spočívající ve zveřejnění videozáznamu s identifikovatelnou podobou žalobce nenaplnuje kritéria potřebnosti a přiměřenosti v užším smyslu. Za této situace dovedl porušení § 85 o. z. žalovaným a s oporou v § 82 o. z. uložil žalovanému povinnost k odstranění záznamu z daných stránek, přičemž s poukazem na § 2956 a 2957 o. z. mu uložil také povinnost poskytnout žalobci náhradu nemajetkové újmy v penězích v částce 50.000,- Kč (vzhledem k újmě žalobce prohloubené zveřejněním na internetu a postoji žalovaného, který dosud své pochybení nepřiznal a neučinil žádné kroky k nápravě). Ve zbyvajících částech 50.000,- Kč pak soud prvního stupně žalobu zamítl.

Proti I., III. a V. výroku podal žalobce odvolání, jímž se domáhal změny napadeného rozsudku vyhověním žalobě i v těchto zamítavých výrociích. Nesouhlasil se soudem prvního stupně v tom, že za profily na YouTube, Facebooku a Google+ nenese žalovaný odpovědnost, neboť dle jeho názoru žalovaný tyto účty používá k rozšiřování svých textových příspěvků a videí. Nesouhlasil ani s tím, že by žalovanému ve vztahu k předmětnému videu svědčila zpravodajská licence dle § 89 o. z., jelikož cílem videa nebylo podat objektivní informace (což je definiční znak zpravodajství), nýbrž propagovat příznivcům žalovaného knihu Hitlerových projevů a žalovaného jako bojovníka se systémem, jakož i obtěžovat a zastrašovat odpůrce. Celkové vyznění spotu je propagační, přičemž reklamní účely jsou z dosahu zpravodajské licence vyloučeny. Žalovaný ohrozil osobní bezpečnost žalobce, neboť neonacisté jsou nebezpeční, což lze vzít za notoriету. Žalobcem požadovaná náhrada nemajetkové újmy v penězích má proto být také nástrojem speciální i generální prevence.

Proti II., IV. a VI. výroku podal odvolání žalovaný, jímž se domáhal změny daných výroků zamítnutím žaloby. Akcentoval, že žalobcem naříkaný zásah není neoprávněný, neboť k němu došlo na základě zpravodajské licence a žalovaný z jejích mezí nijak nevykročil. Na předmětném záznamu žalovaný osobu žalobce žádným způsobem blíže neidentifikoval, nedehonestoval ani nekomentoval jeho přítomnost u hlavního líčení či odznak, jímž žalobce označil svůj oděv a veřejně tím presentoval svůj politický názor. Vyhodnocení testu proporcionality provedené soudem prvního stupně je nesprávné, neboť úvaha soudu prvního stupně (o tom, že informování veřejnosti o daném tématu bylo možno dosáhnout nástroji, které se nedotýkají osobnostních práv žalobce, např. zveřejněním záznamu se zastřeným obličejem žalobce) je ve zřejmém rozporu s výslovnou dikcí § 89 o. z. O předmětné hlavní

líčení byl značný zájem a záběry na přítomné osoby byly opakovaně obsaženy ve zpravodajských a publicistických pořadech České televize.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o.s.ř.) po zjištění, že odvolání byla podána k tomu oprávněnými subjekty (§ 201 o.s.ř.), směřují proti rozhodnutí, proti němuž jsou přípustná (§ 201, § 202 a contr. o.s.ř.), byla podána včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích důvodů, a dospěl k závěru, že zatímco odvolání žalovaného je důvodné, odvolání žalobce je nutno upřít jakoukoli důvodnost. Odvolací soud musí již zde ocenit, že soud prvního stupně vzhledem k charakteru posuzované věci přistoupil i k ústavnímu testu proporcionality zásahu, jímž se pokusil řešit kolizi panující mezi základními právy a svobodami obou stran sporu, jež jsou zde ve hře. Z pohledu odvolacího soudu ovšem nelze výsledky tohoto testu v podobě, k jaké soud prvního stupně dospěl, rozumně akceptovat (viz dále).

Vzhledem k tomu, že odvolací soud měl za to, že ze soudem prvního stupně již provedeného důkazu v podobě předmětného audiovizuálního záznamu lze dospět ještě k jiným skutkovým zjištěním nad rámec těch, jež učinil soud prvního stupně, provedl odvolací soud v tomto rozsahu zopakování dokazování (§ 213 odst. 2 o.s.ř.). Takto odvolací soud zjistil, že posuzovaný audiovizuální záznam v úvodu i v závěru obsahuje logo žalovaného a z hlediska svého účelu a povahy prezentuje informace o probíhajícím trestním řízení proti vydavatelům Hitlerových projevů výlučně z pohledu jednoho z obžalovaných aktérů Pavla Kamase (společníka a tehdejšího jednatele žalovaného). Jemu je v něm věnována dominantní pozornost a právě on v něm dostává prakticky exkluzivní prostor k prezentaci trestního řízení vlastním pohledem na ně jako na politický proces (včetně např. označení soudního znalce za „neznalce“ a „šarlatána“ či soudního znalce a státního zástupce za „blbce“), resp. ke vlastní sebe prezentaci v kontextu probíhajícího trestního řízení. Celý záznam tak má téměř charakter *one man show*. Názoroví oponenti či neutrální pozorovatelé zde prostor k verbálnímu vyjádření ve věci nedostávají. Vyjádření státního zástupce v záznamu je omezeno výlučně na odpovědi k dotazům Pavla Kamase, týkajícím se údajného konfliktu státního zástupce s partnerkou Pavla Kamase („Proč jste včera napadl moji přítelkyni?“). Žalobce je v rámci celého audiovizuálního záznamu, čítajícího 5:26 minut, zachycen rozpoznatelně na 4 místech (v časech cca 0:53, 1:19, 1:50 a 4:31), tedy zcela okrajově v celkovém trvání několika málo sekund. Není zde uváděno jeho jméno a příjmení a jeho osoba ani přítomnost není nijak hodnocena (nejsou zde tedy obsaženy ani žádné výroky, jež by mohly být považovány za ofenzivní či kritické). Žalobce má viditelně připjatý odznak přeškrtnutého hákového kříže a v jedné z pasáží je zachycen i ve společnosti soudního znalce Uhlíře (jak byla tato osoba identifikována na základě shodných skutkových tvrzení účastníků), s nímž rovněž aktivně diskutuje. Sám žalobce k tomu uvedl, že se tak stalo za účelem morální podpory znalce.

Odvolací soud pro účely právního hodnocení věci předesílá, že právo na ochranu osobnosti nestojí v právním řádu demokratického právního státu osamoceně a musí být proto posuzováno v souvislosti se svou funkcí ve společnosti. V souladu se zásadou proporcionality musí být v rovnováze s dalšími základními právy a chráněnými hodnotami. Platí, že osobnost člověka je i z hlediska ústavních garancí nedotknutelná a každý zásah do ní proto vyžaduje *právní důvod*. Při existenci právního důvodu a zachování proporcionality zásahu jde pak o zásah oprávněný. Okolnosti vylučující neoprávněnost zásahu představují právní důvod zásahu,

při jehož naplnění nelze odpovědnost za zásah dovodit (jde o zásah oprávněný). Podmínkou je však *proporcionalita zásahu* a nesmí dojít k excesu, tj. k vybočení z mezí dovoleného zásahu. Souhrn okolností vylučujících neoprávněnost zásahu obsahuje stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 13/2007 ze dne 14. 4. 2010, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu jako Rc 54/2010, jehož podstata je použitelná i za účinnosti o. z. Dle tohoto stanoviska mezi právní důvody zásahu do práva na ochranu osobnosti obecně patří nejen svolení dotčeného, ale také případy, kdy je zásah s ohledem na různé veřejné zájmy dovolen zákonem, přičemž do této kategorie spadají i tzv. *zákonné licence*, umožňující, *inter alia*, pořízení a použití (mezi těmito zásahy je tradičně rozlišováno) podobizen a obrazových snímků člověka i bez jeho svolení. Z pohledu dřívějšího obč. zák. šlo o úřední licenci dle § 12 odst. 2 a o licence vědeckou, uměleckou a zpravodajskou dle § 12 odst. 3 obč. zák. Dle stávajícího o. z. (ve věci relevantního) pak jde o licenci výkonu nebo ochrany práv a zájmů jiných (§ 88 odst. 1), úřední licenci (§ 88 odst. 2), licenci veřejných záležitostí (§ 88 odst. 2), vědeckou licenci (§ 89), uměleckou licenci (§ 89) a zpravodajskou licenci (§ 89).

K právnímu důvodu zásahu

Odvolacímu soudu se v konkrétním případě jeví přílehavějším právním důvodem zásahu žalovaného do práva na ochranu osobnosti žalobce existence tzv. licence veřejných záležitostí dle § 88 odst. 2 *in fine* o. z. namísto soudem prvního stupně diskutabilně aplikované licence zpravodajské dle § 89 *in fine* o. z. Zpravodajská licence je restriktivní výjimkou z obecné zásady nutnosti svolení člověka k zachycení vlastní podoby (§ 84 o. z.) i k rozšiřování vzniklého zachycení podoby (§ 85 odst. 1, 2 o. z.). Vzhledem ke svému účelu rozhodně nemůže být zpravodajská licence (v podmínkách všeobecné možnosti zveřejňování informací na internetu) interpretována natolik extenzivním způsobem, aby *bez dalšího* pokrývala jakékoli pořízení a použití podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu člověka každým, kdo je pak bez svolení dotčeného umístí na internet s proklamací, že takto informuje veřejnost.

Komentářová literatura k § 89 o. z. uvádí, že zpravodajstvím je třeba rozumět informování veřejnosti o věcech oprávněného veřejného nebo obecného zájmu, a to zpravidla v mezích výkonu ústavního práva na poskytování a šíření informací (srov. čl. 17 LZPS). I zde je rozhodující účel a povaha činnosti, při které k zásahu do osobnosti dochází, nikoli sám o sobě úředně zapsaný předmět činnosti či veřejnoprávní nebo jiný statut oprávněné osoby nebo členství ve stavovském spolku či jiné právnické osobě apod. Na zpravodajský účel lze zpravidla usuzovat především z dlouhodobého zaměření činnosti osoby, která příslušnou zákonnou licenci využívá, nelze však výjimečně vyloučit ani zpravodajství jednorázové. Zpravodajstvím však není informování např. o soukromí náhodně vybraného člověka nebo naopak jednorázové a odlišně účelově zaměřené zveřejnění informací o konkrétně vybraném člověku (např. za účelem jeho difamace apod.). I při výkladu rozsahu zákonné licence zpravodajské platí použití výkladu restriktivního, neboť jde o výjimku z rozsahu absolutního osobnostního práva [Tůma, P. *in* Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 540, marg. č. 89 4].

Jde-li o otázku dlouhodobé zpravodajské licence, pak tato žalovanému nesvědčí, neboť žalovaný se dlouhodobě neprofiluje v oblasti zpravodajství a jeho činnost je představována oblastí nakladatelskou. Trestní řízení proti vydavatelům Hitlerových projevů

bylo vzhledem ke svému předmětu a jeho významu pro fungování demokratického právního státu sdělovacími prostředky silně medializováno a veřejnost tedy o něm měla dostatek informací z řady jiných veřejně přístupných zdrojů. Jak již uvedeno v rámci skutkových zjištění odvolacího soudu učiněných na základě zopakování dokazování odvolacím soudem, z hlediska svého účelu a povahy prezentuje posuzovaný audiovizuální záznam informace o tomto řízení výlučně z pohledu jednoho z obžalovaných aktérů Pavla Kamase (společníka a tehdejšího jednatele žalovaného). Jemu je v něm věnována dominantní pozornost a právě on v něm dostává prakticky exkluzivní prostor k prezentaci trestního řízení vlastním pohledem na ně jako na politický proces (včetně např. označení soudního znalce za „neznalce“ a „šarlatána“ či soudního znalce a státního zástupce za „blbce“), resp. ke vlastní sebe prezentaci v kontextu probíhajícího trestního řízení. Celý záznam tak má téměř charakter *one man show*. Názoroví oponenti či neutrální pozorovatelé zde prostor k verbálnímu vyjádření ve věci nedostávají. Vyjádření státního zástupce v záznamu je omezeno výlučně na odpovědi k dotazům Pavla Kamase, týkajícím se údajného konfliktu státního zástupce s partnerkou Pavla Kamase („Proč jste včera napadl moji přítelkyni?“). V daném kontextu je posuzovaný audiovizuální záznam o trestním řízení, jež se týkalo žalovaným vydaného knižního produktu, spojen mnohem spíše s vlastními jednostrannými propagačními zájmy Pavla Kamase a žalovaného, než že by mohl být svým charakterem spojován s účelem ryze zpravodajským. Záznam, týkající se svou souvislostí vlastního vydaného knižního produktu a založený prakticky výlučně na podávání informací z vlastního pohledu, má opravdu blíže k jednostranné propagaci než k vyváženému zpravodajství, jak je obvykle chápáno. Ostatně i vydání knihy Hitlerových projevů samotné bylo Pavlem Kamasem odůvodněno jako „podnikatelský projekt“ právě ekonomickými zájmy (srov. jeho rozhovor pro ČT 24). Dle soudní praxe přitom propagační účely zpravodajskou licenci kryty nejsou (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1873/2006 ze dne 28. 2. 2007 a sp. zn. 30 Cdo 2304/99 ze dne 26. 7. 2000). Pro výjimečné dovození jednorázové zpravodajské licence žalovaného tak nejsou při restriktivním chápání výjimek a při popsání situačním zakotvení zásahu ve vztahu k posuzovanému audiovizuálnímu záznamu, obsahujícímu i vizuální záznam žalobce, splněny předpoklady, za nichž by šla její existence bez rozumných pochybností dovodit.

To ovšem ničeho nemění na faktu, že v konkrétním případě byl právní důvod zásahu žalovaného do práva na ochranu osobnosti žalobce představován, jak již výše naznačeno, licencí veřejných záležitostí dle § 88 odst. 2 *in fine* o. z. Tato zákonná licence vylučuje nutnost svolení dotčeného tehdy, kdy se jeho podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí a návazně také použije v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu. Důležitějším než charakter původce zásahu je zde charakter zachycené činnosti dotčené osoby (aktéra veřejného projevu). Trestní řízení v kauze vydavatelů Hitlerových projevů bylo vzhledem ke svému předmětu a jeho významu pro fungování demokratického právního státu nepochybně záležitostí silného veřejného zájmu. Jako takové budilo oprávněný zájem veřejnosti, jak zcela správně dovodil obdobně soud prvního stupně. V bližším proto odvolací soud k otázce principu a významu veřejnosti soudního řízení (čl. 96 odst. 2 Ústavy ČR, čl. 38 odst. 2 LZPS) na odůvodnění učiněné soudem prvního stupně odkazuje. Dále soud prvního stupně správně zjistil, že žalobce, jenž byl přítomen na hlavním líčení v rámci veřejnosti, měl při této příležitosti na saku odznak přeškrtnutého hákového kříže. Z toho soud prvního stupně rovněž správně dovodil význam daného prvku pro účely legitimacy pořízení a použití záznamu žalobce, neboť na tomto základě si veřejnost mohla učinit názor, že při soudním líčení nebyli přítomni jen příznivci obžalovaných, nýbrž také odpůrci vydané

knihy. I zde odvolací soud na přesvědčivé odůvodnění soudu prvního stupně k této otázce odkazuje.

Soud prvního stupně ovšem ve výsledku nesprávně (viz výše) na věc aplikoval zpravodajskou licenci dle § 89 *in fine* o. z. a naopak zcela přehlédl význam těchto skutečností právě pro účely přílehlavé licence veřejných záležitostí dle § 88 odst. 2 *in fine* o. z. Odvolací soud proto ve vztahu k zachycenému jednání žalobce akcentuje, že svobodný projev, garantovaný Listinou jako základní politické právo, nelze ztotožňovat toliko s verbálním projevem jednotlivce a za svobodný projev je jistě třeba považovat také účast na určité akci, která jednoznačně podporuje cíl, s nímž se ten, kdo se akce zúčastňuje, svou účastí ztotožňuje [viz např. odlišné stanovisko E. Wagnerové k nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 61/04 ze dne 5. 10. 2006, k otázce symboliky při výkonu svobody projevu (rudá hvězda) srov. i rozsudek ESLP ve věci *Vajnai proti Maďarsku* ze dne 8. 7. 2008, č. stížnosti 33629/06]. Touto optikou měla přítomnost žalobce na veřejném hlavním líčení spojená s viditelně připjatým odznakem přeškrtnutého hákového kříže, *prima facie*, charakter veřejného vystoupení žalobce v záležitosti veřejného zájmu. Tímto svým nonverbálním projevem žalobce v kontextu trestním soudem projednávané kauzy veřejně deklaroval odpor k nacismu, jakož i svůj zřetelný postoj k vydání Hitlerových projevů a s ním souvisejícímu soudnímu procesu. Žalobce v kontextu dané trestní kauzy očividně vystoupil z neutrálních řad prostého auditoria a svým nonverbálním projevem na veřejném fóru i diskusí se soudním znalcem za účelem morální podpory znalce (jak sám uvedl) na sebe v rámci soudního projednávání záležitosti veřejného zájmu aktivně upoutal část veřejné pozornosti. S tím žalobce v předmětném kontextu vzhledem k významu použité symboliky i svému počínání mohl a měl počítat. V popsaném situačním zakončení lze proto odvolacím soudem důvodně uzavřít, že právní důvod pořízení a použití vizuálního záznamu žalobce je v kontextu celé věci představován právě licenci veřejných záležitostí dle § 88 odst. 2 *in fine* o. z. Svolení žalobce k pořízení záznamu ani svolení žalobce k použití záznamu tedy nebyla nezbytná, neboť právní důvod zásahu je zde představován zákonnou licenci dle § 88 odst. 2 *in fine* o. z.

S tímto odlišným právním posouzením věci byli účastníci odvolacím soudem v zájmu předvídatelnosti při jednání seznámeni a neuvedli nic, co by mohlo rozumně vést ke změně právního názoru odvolacího soudu. Tato dílčí odchylka v otázce právního posouzení důvodu zásahu je ovšem sama o sobě bez praktických dopadů na celkové posouzení věci, neboť pro každý zákonný důvod k použití obrazového záznamu platí, že nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka (§ 90 o. z.).

K proporcionalitě zásahu

Dle judikatury Ústavního soudu je primárním úkolem obecného soudu nejprve rozpoznat, která základní práva jsou vůbec ve hře, a poté, s přihlédnutím ke všem rozhodným okolnostem daného případu, rozhodnout tak, aby, je-li to možné, zůstalo zachováno z obou základních práv co nejvíce, a není-li to možné, pak dát přednost tomu základnímu právu, v jehož prospěch svědčí obecná idea spravedlnosti, resp. obecný princip (náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 353/04 ze dne 16. 6. 2005, N 124/37 SbNU 563). Vždy platí, že je třeba vážit konkurující statky s ohledem na konkrétně skutkově utvořený základ, a to v tom smyslu a tak, aby oba konkurující si statky byly v co největší míře zachovány, a nelze-li tomuto požadavku

vyhovět, je třeba zdůvodnit zásah do jednoho z konkurujících si statků, a to při uplatnění principů proporcionality (viz bod 37 a 38 nálezu sp. zn. IV. ÚS 23/05, N 111/46 SbNU 41).

Svoboda projevu zahrnuje i povinnosti a odpovědnost (čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), a lze ji proto omezit zákonem, *inter alia*, jde-li o omezení v demokratické společnosti *nezbytná* pro ochranu práv a svobod druhých (čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod), resp. ochrany pověsti nebo práv jiných (čl. 10 odst. 2 Úmluvy).

Podstatou posuzovaného problému je tak v obecné rovině střet svobody projevu žalovaného s uplatněním práv z titulu ochrany osobnosti žalobce. V demokratickém právním státě, založeném na účtě k právům a svobodám člověka a občana, nestojí žádné z těchto práv *a priori* výše než druhé. Právo na ochranu osobnosti musí být posuzováno v souvislosti se svou funkcí ve společnosti a v souladu se zásadou proporcionality musí být v rovnováze s dalšími základními právy a svobodami i chráněnými hodnotami. K této problematice se již opakovaně vyjádřil Ústavní soud (z mnoha např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 154/97 ze dne 9. 2. 1998 či sp. zn. IV. ÚS 146/04 ze dne 4. 4. 2005), když dovedl, že při střetu práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti, tedy *základních práv stojících na stejné úrovni* (čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 odst. 1 Listiny), je především věcí obecných soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu zvážily, zda jednomu právu nebyla nedůvodně dána přednost před právem druhým.

Jak vyplývá z ustálené judikatury Ústavního soudu, zásah bude *proporcionální*, pokud splní následující tři kritéria [viz nález sp. zn. Pl. ÚS 31/13 ze dne 10. 7. 2014 (162/2014 Sb.), bod 41; nález sp. zn. Pl. ÚS 37/11 ze dne 30. 7. 2013 (299/2013 Sb.), bod 59; nález sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011 (N 52/60 SbNU 625; 94/2011 Sb.), bod 37; a řada dalších]. Za prvé, opatření omezující základní právo bylo vůbec způsobilé dosáhnout sledovaného cíle (vhodnost). Za druhé, sledovaného cíle nebylo možno ve stejné nebo podobné míře dosáhnout jinými prostředky, které by méně zasahovaly do základního práva. Za třetí, zásah byl přiměřený, tedy závažnost zásahu do základního práva bude v dané konkrétní situaci vyvážena významem sledovaného cíle, neboli oběť přinesená v podobě omezení základního práva se nesmí dostat do nepoměru s užitkem, který omezení přineslo (proporcionalita v užším smyslu).

Soud prvního stupně zcela správně pro účely řešení kolize mezi právem žalobce na ochranu osobnosti a právem žalovaného na svobodu projevu k provedení *testu proporcionality zásahu* v tomto duchu přistoupil; výsledky tohoto testu nelze ovšem z pohledu odvolacího soudu rozumně akceptovat.

Nelze ničeho namítat proti závěrům soudu prvního stupně v prvním kroku testu (hledisko vhodnosti zásahu), dle kterých existoval veřejný zájem nejen na pořízení a zpřístupnění záznamu o dané trestní kauze, nýbrž rovněž osoby žalobce, neboť v tomto rámci měla veřejnost právo dozvědět se také o složení veřejnosti přítomné při hlavním líčení. Závěry soudu prvního stupně jsou proto přiléhavé a v bližším odůvodnění lze na ně odvolacím soudem odkázat.

Se soudem prvního stupně však již nelze souhlasit z hlediska druhého a třetího kroku testu, z jejichž pohledu dle soudu prvního stupně zásah žalovaného neobstojí. Soud prvního stupně tento závěr opřel o skutečnost, že informování veřejnosti o daném tématu bylo možno

dosáhnout nástroji, které se nedotýkají osobnostních práv žalobce, např. zveřejněním záznamu se zastřeným obličejem žalobce. Odvolací soud zde považuje za nutné primárně akcentovat, že z hlediska minimalizace zásahu (hlediska potřebnosti zásahu) lze komparovat jen takové prostředky, které mají efektivní potenciál skutečně dosáhnout sledovaného cíle. V tomto rámci nutno současně respektovat samotný účel existence dané zákonné licence (srov. také interpretační pravidla soukromého práva dle § 2 o. z.). Tím je zcela jednoznačně právní přípustnost identifikovatelného zachycení aktéra veřejného projevu (právě bez nutnosti jeho odosobnění - anonymizace). Opačný požadavek soudu prvního stupně jde tudíž proti účelu předmětné zákonné licence a jeho akceptace odvolacím soudem by byla vůči žalobci bez nadsázky hyperprotektivní. Platí, že lidské bytosti mají své lidské tváře, přičemž pořízení a publikace vizuálního záznamu žalobce nejsou v daném kontextu zbytečná či samoučelná. Objektivní informační hodnota vizuálního záznamu žalobce spočívá v tom, že zachycuje přítomnost aktivních názorových odpůrců obžalovaných v souvislosti s veřejným projednáním otázky nemalého veřejného zájmu (trestní mantinely svobody projevu). Zákonný důvod zásahu nebyl žalovaným v žádném z myslitelných aspektů využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy žalobce (§ 90 o. z.), na nichž by bylo v posuzovaném případě nutno bezvýjimečně trvat. Žalobce v kontextu dané trestní kauzy očividně vystoupil z neutrálních řad prostého auditoria a svým nonverbálním projevem na veřejném fóru i diskusí se soudním znalcem za účelem morální podpory znalce na sebe v rámci soudního projednávání záležitosti veřejného zájmu aktivně upoutal část veřejné pozornosti. Této části pozornosti zcela koresponduje časový prostor, který je zobrazení žalobce v rámci posuzovaného záznamu věnován. Ten není nijak dominantní, ale toliko okrajový, neboť v součtu jde jen o několik málo vteřin z celého zhruba pěti a půl minutového záznamu. Rovněž tak celkové vyznění posuzovaného záznamu není vůči žalobci nijak útočné či dehonestující, záznam je prost jakéhokoli projevu nenávisti či intolerance vůči žalobci, jehož osoba zde není jakkoli komentována či specifikována jménem a příjmením. Pokud žalobce argumentuje obavami o svou bezpečnost, pak ani zde nesmí zapadnout fakt, že v rámci předmětné akce žalobce sám iniciativně vstoupil do popředí zájmu, přičemž pro účely řešení kolizí mezi právem na svobodu projevu a právem na ochranu osobnosti je chování dotčené osoby obecně velmi podstatné (srov. i kritéria dle nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2051/14 ze dne 3. 2. 2015), což musí v rámci spravedlivého vyvážení práv účastníků platit rovněž v tomto případě. Jak již uvedeno, záznam sám není proti žalobci namířen nijak ofenzivně, je prost jakéhokoli projevu nenávisti či intolerance vůči žalobci a z časového hlediska je přítomnost žalobce na záznamu toliko okrajová. Žalobce proto význam tohoto zveřejnění z hlediska rizik plynoucích pro svou osobu nepodloženě nadsazuje. Jistě přitom platí, že pokud by takové riziko existovalo, bylo by nejvíce přítomno právě ve chvílích následujících po zveřejnění záznamu a pravděpodobnost materializace rizika by postupem času slábla. V posuzovaném případě od zveřejnění záznamu uběhla již doba několika let, ovšem žalobce v řízení na podporu svých proklamovaných obav nikdy netvrdil existenci jakéhokoli konkrétního incidentu (typu výhrůžek či dokonce napadení) z řad názorových odpůrců v příčinné souvislosti se zveřejněným záznamem. Posuzovaný zásah tak ob stojí i z pohledu třetího kroku testu proporcionality, neboť žalobce není v konkrétním případě v žádném z myslitelných aspektů povinen strpět takovou oběť, kterou by již nebylo přiměřené po něm vzhledem k jeho vlastnímu chování požadovat. Pokud se žalobce rozhodl veřejně vystoupit v otázce veřejného zájmu, je zcela přiměřené požadovat po něm, aby v dané záležitosti strpěl nejen zachycení své podoby, ale rovněž zveřejnění záznamu také na stránkách, s nimiž nechce být spojován.

Lze proto odvolacím soudem uzavřít, že pořízení a použití posuzovaného záznamu žalobce jsou kryty právním důvodem v podobě zákonné licence (§ 88 odst. 2 *in fine* o. z.), a rovněž úspěšně projdou testem proporcionality, neboť zákonný důvod zásahu nebyl využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy žalobce (§ 90 o. z.), na nichž by bylo v posuzovaném případě nutno bezvýjimečně trvat. Je pak již nerozhodné, zda je žalovanému přičitatelné zveřejnění záznamu na všech žalobcem napadených webových stránkách, kolaborativních s činností žalovaného, neboť k neoprávněnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobce zveřejněním záznamu nedošlo bez ohledu na skutečnost, která konkrétní osoba a z jaké adresy záznam zveřejnila.

Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně dle § 219 o.s.ř. jako věcně správné (byť z jiných důvodů) v I., III. a V. výroku potvrdil. Dle § 220 odst. 1 o.s.ř. pak odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně ve II. a IV. výroku změnil tak, že žalobu i v tomto rozsahu zamítl.

Protože došlo ke změně rozhodnutí soudu prvního stupně, odvolací soud rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů, tedy dle § 224 odst. 2 o.s.ř. originálně také o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně, čímž je VI. výrok napadeného rozsudku nahrazen. Za situace, kdy žalovaný byl ve věci plně úspěšný, má žalovaný právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů dle § 224 odst. 1, 2 ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. v částce 43.442,50 Kč, sestávající z:

- odměny právního zástupce určené dle AT, v celkové částce 27.900,- Kč, kdy za tarifní hodnotu je dle § 9 odst. 4 AT považována částka 50.000,- Kč a sazba za jeden úkon právní služby činí dle § 7 bodu 5 AT částku 3.100,- Kč, tj. 9 úkonů právní služby á 3.100,- Kč (příprava a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě ze dne 11. 5. 2015, vyjádření ve věci samé ze dne 8. 6. 2016, účast na jednání před soudem prvního stupně dne 23. 6. 2016 nepřesahující 2 hodiny, účast na jednání před soudem prvního stupně dne 13. 10. 2016 nepřesahující 2 hodiny, účast na jednání před soudem prvního stupně dne 8. 12. 2016 nepřesahující 2 hodiny, odvolání ze dne 2. 3. 2017, vyjádření k odvolání žalobce ze dne 21. 5. 2017 a účast na jednání před odvolacím soudem dne 4. 10. 2017 nepřesahující 2 hodiny),
- odměny právního zástupce určené dle AT, v celkové částce 1.500,- Kč, kdy za tarifní hodnotu je dle § 9 odst. 1 AT považována částka 10.000,- Kč a sazba za jeden úkon právní služby činí dle § 7 bodu 4 AT částku 1.500,- Kč, tj. 1 úkon právní služby á 1.500,- Kč (návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu ze dne 4. 3. 2016),
- odměny právního zástupce určené dle AT, v celkové částce 1.550,- Kč, kdy za tarifní hodnotu je dle § 9 odst. 4 AT považována částka 50.000,- Kč a sazba za jeden půlúkon právní služby činí dle § 7 bodu 5 AT částku 1.550,- Kč, tj. 1 půlúkon právní služby á 1.550,- Kč (účast na jednání dne 15. 12. 2016, při kterém bylo pouze vyhlášeno rozhodnutí),
- 11 režijních paušálů á 300,- Kč, tj. celkem 3.300,- Kč, (§ 13 odst. 3 AT),
- zaplaceného soudního poplatku za odvolání v částce 2.000,- Kč,
- náhrady za daň z přidané hodnoty v částce 7.192,50 Kč, když právní zástupce žalovaného je plátcem daně z přidané hodnoty.

O odměně za návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu ze dne 4. 3. 2016 rozhodl odvolací soud tak, že za tarifní hodnotu považoval částku 10.000,- Kč dle ust. § 9

odst. 1 AT, neboť se jedná o samostatný návrh a nikoliv podání ve věci samé (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2017, č. j. Aprk 15/2017-50).

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za zástupcem žalovaného podané vyjádření ze dne 17. 6. 2015, neboť k němu nebyl soudem prvního stupně vyzván a oproti vyjádření k žalobě neobsahuje žádné nové informace vyjma vyjádření k jednomu žalobcem předloženému důkazu, což mohl žalovaný učinit na jednání. K neúčelnosti takového úkonu se vyjádřil např. Krajský soud v Ostravě v usnesení ze dne 29. 11. 2013, sp. zn. 57 Co 799/2013, ve kterém uvedl, že „pokud právní zástupce účastníka sděluje soudu své důkazní návrhy a v písemném podání stanovisko účastníka, které koresponduje s jeho již sdělenými stanovisky, nejde o účelně vynaložené náklady právního zástupce, a za taková podání odměna nepřísluší.“

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 4. 3. 2016, neboť zástupce žalovaného soudu pouze sdělil, že podání žalobce neobsahuje nic nového a žalovaný nemá potřebu reagovat další duplikou.

Odvolací soud nepřiznal žalovanému odměnu za podané vyjádření ze dne 20. 3. 2016, neboť zástupce žalovaného soudu pouze sdělil jméno mediátora a tento úkon nelze podřadit pod žádný z úkonů právní služby uvedených v § 11 AT.

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 26. 4. 2016, neboť přípis zástupce žalovaného neobsahuje žádné nové skutečnosti, pouze prostřednictvím něho žalovaný dodává soudu nové důkazy. K tomu se vyjádřil např. Vrchní soud v Praze v rozhodnutí ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 2 To 28/2004 tak, že „za vypracování písemností týkajících se pouze dokazování adresovaných soudu prvního stupně odměna nepřísluší.“

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za účast na jednání s mediátorem, když účastníci soudu nepředložili žádný dokument, který by účast na jednání dokazoval. Zároveň má odvolací soud za to, že povinnost účasti na prvním setkání s mediátorem je osobní povinností strany, již nemůže v jejím zastoupení splnit právní zástupce (stejně jako ji nemůže zastoupit např. při výslechu účastníka řízení). Účast právního zástupce na jednání s mediátorem je tedy pouze volbou žalovaného a nelze tedy objektivně požadovat po žalobci, aby nesl náklady takového úkonu (k tomu viz BŘÍZA, Petr a GANTNER, Filip. *První setkání se zapsaným mediátorem z pohledu praxe*. Bulletin advokacie. 2016, roč. 2016, č. 4, s. 34 a násl.).

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 28. 6. 2016, neboť jeho obsahem nejsou nové skutečnosti a žalovaný zde pouze opakuje argumentaci, která byla použita v předešlých podáních.

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 5. 10. 2016, neboť jeho obsahem nejsou nové skutečnosti. Toto podání je neúčelné i ve vztahu k nadcházejícímu jednání před soudem, když žalovaný mohl obsah podání přednést na jednání.

Odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 11. 11. 2016, neboť jej považuje za neúčelné. Soud prvního stupně na jednání konaném dne 13. 10. 2016 zkoncentroval řízení a ponechal žalobci lhůtu k předložení důkazu. Žalobce v podání ze dne 9. 11. 2016 uvedl, že soudem požadovaný důkaz nepodal. Vzhledem k tomu, že žalovaný nebyl soudem vyzván k vyjádření k tomuto podání a bylo předem dané datum dalšího jednání, kde se k nepředložení daného důkazu mohl žalovaný vyjádřit, má odvolací soud toto vyjádření za nadbytečné.

Se shodnou argumentací odvolací soud nepřiznal žalovanému náhradu odměny za podané vyjádření ze dne 6. 12. 2016, které bylo soudu doručeno dne 7. 12. 2016, tedy pouze den před nařízeným jednáním a zástupce žalovaného je tedy mohl přednést na nařízeném jednání.

Odvolací soud nepřiznal žalovanému ani náhradu odměny za repliku ze dne 21. 5. 2017, neboť toto podání neobsahuje žádné nové skutečnosti a žalovaný zde pouze opakuje to, co uvádí ve svém odvolání.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozhodnutí **j e** dovolání přípustné za předpokladu, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

V Brně dne 4. října 2017

Za správnost vyhotovení:
Soňa Melová

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu